GAZETA

Wielkiego Xięstwa

POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadworněj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 126. — W Czwartek dnia 2. Czerwca 1836.

Wiadomości zagraniczne.

Anglia.

Z Londynu, dnia 21. Maja.

Spectator, gazeta Radykalistów, wierzy także pogłosce o rozwiązaniu obecnego ministeryum, lubo z innych przyczyn, jak torysowie, którym wyrzuca, że sprawy prywatne do spraw publicznych mieszają, przywodząc na pamięć dawniejsze kłótnie Lorda Lyndhurst. Zdaniem Spectatora ministeryum dla tego upadnie, ponieważ się nie umiało zupełnie oswobodzić od wpływu Torysów, właśnie jak dawniéj wpływ Lorda Stanleya gabinet Greyowski o upadek przyprawił. „Siła terazniejszego ministeryum, (powiada między innémi wspomniona gazeta) zdaje się polegać na rozważaniu, t. j. na staniu spokojnie, a przy popieraniu aktów parlamentowych pokazało się, że w istocie Lord Lyndhurst pierwszym Ministrem, odkąd Lord Melborne tytuł ten przybrał. Ale kraj już zbrzydził sobie tę Lindhurst-Melbournską administracyą i wolałby, żeby Torysowie jawnie za czyny swoje byli odpowiedzialnymi. Zdaje się więc nam po rozstrząśnieniu wszystkich okoliczności, że Lordowi Melbourne tylko pozostaje wybor między podziękowanienm za urzędowanie a oddaleniem od niego. Wielka między tém zachodzi różnica. Jeśli go Lordowie do rezygnacyi przymuszą, zostanie czém był, głową narodu i lubo w szeregach oppozycyi potężniejszym będzie niż dawniéj i w posiadaniu wszelkich środków, aby powtórnie stanąć u steru. Rozumniejsi Torysowie obawiają się też dobrowolnéj rezygnacyi Melbourna; woleliby go widzieć naprzód upodlonego w opinii publicznéj a potem oddalonego. Nadeszła więc dlań chwila działania i zdecydowania się.“ Podobnie osądza także Examiner położenie ministeryum.

Courier donosi, iż O'Connell, spodziewając się niepomyślnego dla siebie wyroku kommissyi wyznaczonéj do rozpoznania prawości wyborów w Dublinie, chce dziś podać pismo, w którem składa urząd Członka Parlamentu.

W Liverpool odprawiło się niedawno liczne zgromadzenie reformistów, celem poparcia bilu ministeryalnego względem reformy władz municypalnych w Irlandyi, który Izba Wyższa odrzuciła. Wypadek był tym razem inny, niż dawniéj. Uchwalono dwie petycye do Króla Jmci i Izby Niższéj. Globe twierdzi, iż zgromadzenie to składa się z 8,000 obywateli.

Lord Brougham, którego zdrowie znacznie się polepszyło, zamyśla bawić 5 lub 6 tygodni w Lincolnshire, a potem chce wrócić z małżonką swoją do Londynu; trudno jednak, aby się znajdował na obradach Izby Wyższéj.

Hiszpania.

Z Madrytu, dnia 8. Maja.

Na wczorajszéj sessyi Izby Procerów przeczytano pismo Królowéj, donoszące o mianowaniu Pana Chacon Ministrem marynarki. Przyjęto 38 pierwszych artykułów projektu do prawa o odpowiedzialności Ministrów, a 39ty odesłano znowu do Kommissyi.

W Izbie Prokuradorów Pan Parejo domagał się wczoraj, aby przyjęto do protokułu petycyą jego przeciw sprzedaży dóbr narodowych, na co większością 38 kresek przeciw 13 zezwolono.

Zapewniają, iż Bilbao jest znowu zagrożone oblężeniem.

Słychać, iż Generał Rotten, któremu niedawno poruczono dowództwo w Niższéj Aragonii, podał prośbę o dymissyą, z powodu, że nie ma potrzebnéj liczby wojska.

Jest rzeczą godną uwagi, iż kiedy flota angielska na morzu Srodziemnem i przy północnym brzegu Hiszpanii otrzymała rozkaz dawania wszelkiéj pomocy sprawie Królowéj, tymczasem przybyli tu niektórzy officerowie angielscy, zwiedziwszy nawet obóz karolistowski, i tak postępują, jak gdyby chcieli dodawać odwagi stronnikom Don Carlosa w stolicy i w innych częściach Hiszpanii.

Z dnia 15. Maja.

(Z gaz. francuzkich) — Rozwinięcie przesilenia ministeryalnego rychléj nastąpiło, aniżeli się spodziewano. Wczoraj wieczorem postanowili Ministrowie bez wyjątku, złożyć dymissye swoje w ręce Królowéj. Stan rzeczy był następujący: Po świetném zwycięstwie pod San Sebastianem postanowiło było Ministeryum Generałowi Evans w nagrodę zasług jego dać order W. Krzyża; chciano postanowienie pochwalne d. 11. Regentce doręczyć, ale przytém oraz nowy na niéj wymusić programat, względem głównéj treści którego już się poprzednio z stronnictwem Caballerosa, stanowiącém większość w Izbie Prokuradorów, porozumiano. Generał Rodil, mający względy Królowéj dla planu tego pozyskać, zastał N. Panią w Prado wcale nie przychylną dyktowanemu przez Caballerosa planowi. Rejentka, o zamiarach Ministrów już zawiadomiona, nie pochwaliła kształtu i sposobu, jakim oznakę łaski Generałowi Evans dać chciano, i rozumiała, iżby stosownie do uświęconych zwyczajów wypadało kazać mu wręczyć te insygnie przez naczelnego wodza, nie zaś wprost mu je posłać. Mimo tę pierwszą klęskę chciał jednak Minister wojny głównego celu poselstwa swego dostąpić; proponował Królowéj kilka środków, zdatnych zdaniem kollegów jego do ustalenia spokojności publicznéj, żądając: 1) złożenia z urzędu Inspektorów San Roman, Navarro i Espeleta; 2) oddalenia załogi z stolicy i 3) mianowania 60 nowych Procerów; na liście prezentowanych przez Ministeryum na godność tę kandydatów były imiona Espinosa, Lopes-Banos i t. p. W miejsce trzech Inspektorów nastąpić mieli Lahera, Piquero i Barrutil. Królowa odmówną na to dała odpowiedź; wiedziała bowiem dobrze, od jakiego stronnictwa warunki takowe pochodziły. Generał Rodil, zdumiony formalném wzbranianiem się Rejentki, wynurzając żal swój narzekaniem zwrócił uwagę Królowéj na konieczność cofnięcia się, w którejby ministeryum się znajdowało, jeśliby warunki te nie miały być przyjęte. W téj chwili ukazał się Mendizabal. Jeszcze żywiéj, niż Rodil, nalegał on na Królową, wszakże nie mógł stałości jéj wzruszyć ani jéj do przyjęcia warunków tych nakłonić. Napróżno kreślił obraz okropnego położenia, w którém by kraj zostawać musiał, jeśli Królowa przyzwolenia swego odmówi. Była nie ubłaganą; na proźby, na łzy Mendizabala odpowiedziała pokazaniem mu programmatu Caballerosa, pytając się, czy te podane warunki także w klubie Caballerosa były postanowione. Ministrowie oddalili się nasiępnie z przyrzeczeniem, że się z urzędów swoich złożą. Rejentka odpowiedziała, iż im wolno uczynić, co im się podoba. Nowe usiłowania Ministrów dnia 12., aby Królową do innego skłonić sposobu myślenia, były podobnie nadaremne. Wczoraj o godzinie 3. udali się wszyscy Ministrowie do Prado. N. Pani żadnémi prozbami złagodzić się nie dała. Powróciwszy do stolicy, postanowili na konferencyi, jeszcze raz szczęścia swego doświadczać, a gdyby i to się nie powiodło, prosić *en masse* o uwolnienie siebie od urzędów; to też istotnie nastąpiło, Rejentka prozbę ich o uwolnienie przyjęła. — Spokojność stolicy nie doznała żadnéj przerwy; przecież konsygnowano wojska w koszarach. Wszakże okoliczność ta, że załoga stolicy Rejentce zupełnie ulega, przyczyni się sama przez się do utrzymania porządku. — Głoszą o petycyach na korzyść Mendizabala, które doszły Królowéj. — Pan Rayneval, Poseł francuzki, wcale, jak się zdawało, do spraw tych nie wpływał; ale Pan Villiers, Poseł angielski, jawnie wynurzał swój udział dla sprawy Mendizabala. — Jutro odbędzie Izba Prokuradorów posiedzenie, na którém zapewne do zapalczywych przyjdzie napadów na Izbę Procerów. — W nocy na d. 13. przywieziono Biskupa Palencyjskiego z wspólnikami jego do tutejszego

Król. więzienia i oddano go w ręce Najwyższego Trybunału Hiszpanii i Indyów.

Szwecya.

Z Sztokholmu, dnia 17. Maja.

Statstidning ogłasza bezzasadność twierdzenia Norwegskiéj gazety Morgenblad, co się tycze oszańcowania i wzmocnienia portów Christiansand i Frederiksvärn.

Belgia.

Z Bruxelli, dnia 13. Maja.

Król nasz i Królowa, oraz Xiężna Adelajda i Xiężniczka Francuzka Marya, wyjadą jutro do Antwerpii, zkąd wrócą, odbywając podróż na kolei żelaznéj.

Królowa nasza ma z następcą tronu przedsięwziąć w przyszłym miesiącu podróż do Paryża.

Niderlandy.

Z Amsterdamu, dnia 20. Maja.

Handelsblad obejmuje długi artykuł, w którym zbijając twierdzenia innych gazet hollenderskich usiłuje dowieść, iż użycie części hollenderskiéj Limburga na wynagrodzenie związku niemieckiego i agnatów nassauskich niebyłoby wcale przeciwnem prawu zasadniczemu, i że powszechne Stany mają zupełną moc upoważnić rząd do tego.

Austrya.

Z Wiednia, dnia 13. Maja.

Ułożono tu nowy text do pieśni narodowéj „Boże zachowaj Cesarza." N. Pan raczył polecić, aby odtąd zamiast dawnego textu, nowy śpiewano.

Spodziewamy się, że Austrya przyłączy się do związku celnego prusko niemieckiego.

Karol X. uda się tego roku do Töplitz (Cieplic), a Xiężna Angoulême do Karlsbadu.

Królowa Francuzów jest ciotką N. Rodziny Cesarskiéj. Podczas zajęcia Neapolu przez Francuzów, od roku 1798 do 1802 bawiła ta Monarchini w Wiédniu razem z matką swoją, ówczasową Królową neapolitańską.

Galicya.

Z Przemyśla, dnia 20. Maja.

Dnia 10. Marca 1836. r. zakończył doczesne życie JW. Infułat Proboszcz kapituły Przemyskiéj obrz. łac. X. Fajgiel Franciszek, kapłan nie tyle wiekiem obciążony, jak cnotami znakomity. Zgon jego powszechnie opłakany, napełnił serca przyjaciół smutkiem, który się dopiero przy połączeniu się z nim na lepszym świecie ukoi.

Włochy.

Z nad granicy Włoskiéj, z dn. 10. Maja.

Wiadomość o podróży synów Ludwika Filipa do Niemiec, aby tam złożyć uszanowanie swoje Królowi Pruskiemu i Cesarzowi Austryackiemu, nigdzie takiego nie sprawiła wrażenia, jak we Włoszech. W Turynie i Modenie wierzyć jéj nie chciano i powątpiewano nawet o prawdziwości podania w Monitorze. Podróż ta Królewiczów niweczy nie jedno oczekiwanie a lubo w Turynie ostatniémi czasy do nowego porządku rzeczy przyzwyczajać się zdają, to w Modenie jednak gniewu swego z powodu takowego zdarzenia przytłumić nie mogą. Wszakże Xżę Modeneński jest w niebezpieczeństwie, że zostanie nareszcie od wszystkich opuszczonym, jeśli nie pójdzie za przykładem innych mocarstw i nie uzna Ludwika Filipa. Niemoże dłużéj utrzymać się przy systemacie, który lubo jest znakiem wielkiéj stałości, jednak krajowi jego znaczne przynosi szkody. Zapewne więc wkrótce do okoliczności się zastosuje. Wnosząc z wzbraniania się Xięcia wstąpienia w bliższe związki familijne z Don Miguelem, przypuścić trzeba, że już odmienił swój sposób myślenia i że nadziei swojéj, iż ujrzy jeszcze kiedy Don Miguela na tronie Portugalskim, się wyrzekł. Don Miguel albowiem prosił o rękę jednéj z córek Xięcia Modeneńskiego, otrzymał wszelako odmówną odpowiedź. Xiężniczki Modeneńskie nie tylko są przystojne, lecz posiadają téż wielki majątek; musi więc to zniweczenie projektu zaślubienia bardzo być przykrém dla Don Miguela, ile że prócz kilku dyamentów, nic z Portugalii nie ocalił.

Turcya.

Z Konstantynopola, d. 4. Maja.

Zabiegi i niespokojności w wielkorządztwie Tripolis trwają ciągle, a Porta otrzymała w ostatnich raportach pewne skazówki, że Mehmed Ali skrytym sprawcą tych zamieszek. Część flotty, przeznaczonéj do Tripolisu, wkrótce, albo podług podania innych, dopiero po skończeniu uroczystości ślubnych, z 2500 żołnierzami na pokładzie, puści się przez Dardanelle i wznawia się pogłoska, że oraz zwiedzi Tunis i wybrzeża Albanii. Część rzeczona składa się tylko z 12 żagli; dosyć znamienita flotta, składająca się z 8 okrętów liniowych, 11 fregat, 5 korwet i kilka innych statków, pozostanie tu, aby na pierwsze skinienie być gotową do wyjścia pod żagle.

Rozmaite wiadomości.

Z Poznania. — Dziennik urzędowy Król. Regencyi w Poznaniu z dn. 31. Maja zawiera między innémi ogłoszenie władzy, dotyczące się naboru wojska; oraz reskrypt Król. Ministeryum spraw wewnętrzych względem kształcenia i examinowania Kommissarzów ekonomicznych; następujące doniesienia o jarmar-

kach: Na wniosek Król. Dyrektora policyi powiatu i miasta tutaj z dnia 14 Kwietnia r. b. podaje się niniejszém do wiadomości publicznéj: iż wyznaczone dla miasta Stęszewa jarmarki na dzień 30. Maja i 7. Listopada r. b., zostały na dzień 13. Czerwca i 31. Października r. b. przełożone. Stósownie do wniosku Król. Urzędu radzczo ziemiańskiego powiatu Poznańskiego z dnia 3. Kwietnia r. b., podaje się do wiadomości publicznéj, iż wyznaczony na dzień 6. Marca r. 1837. w Stęszewie jarmark, z przyczyny jarmarku w Grodzisku tegoż dnia przypadającego, w Stęszewie odbędzie się dnia 27. Lutego 1837.; — wykaz gratyfikacyi dla akuszerek za rok 1835.; — i następujące kroniki osobiste: Wgo Jana Żółtowskiego, dziedzica dóbr Kąsinowa i Deputowanego na sejm, obranego jednozgodnie przez Stany powiatu Szamotulskiego Deputowanym powiatowym w miejsce zmarłego posiedziciela dóbr Zedlera, potwierdziliśmy. — Dotychczasowemu praktycznemu lekarzowi, operatorowi i akuszerowi Dr. Haertel w Ottmachau w Szląsku powierzony został fizykat powiatu Babimostskiego w Wolsztynie, a fizyk pow. Dr. Marsch z Wolsztyna został w témże znaczeniu do powiatu Krobskiego do Rawicza przemieszczony.

Poznań. — Dnia 25. Maja r. b. odbyły się tu w obec JW. kommenderującego Generała, von Grolman, całego sztabu głównego i wielu oficerów ciekawe doświadczenia, kiedy na prawie ukończonéj, tak nazwanéj Montalembert wieży, na dawniejszym cmentarzu ewanielickim 3 ciężkie 12funtowe działa ustawiono, aby doświadczać trwałości podstaw działowych, ustąpienia dymu i t. p. Próba nietylko odpowiedziała oczekiwaniom, lecz było oraz zadowalniającą rzeczą przekonać się powtórnie o wybornym stanie dział, w które forteca tutejsza opatrzona, i o zręczności artyllerzystów, wykonywających te doświadczenia. Zgromadzeni widzowie wydziwić się nie mogli gwałtownym dział tych skutkom. W odległości 800 kroków ustawiono tarczę, $3\frac{1}{2}$ stóp □ wielkości, którą drugim wystrzałem zwalono; toż samo nastąpiło przy 5 i 7. wystrzale, aż przy końcu doświadczeń dwie żerdzie (Distance-Stangen) grubości 3″, stojące w kierunku linii wystrzału, zgruchotano.

Z Halberstadt, dnia 10 Maja. — Miasto nasze miało zaszczyt widzieć Xiążąt Orléans i Nemours w przejeździe z Paryża do Berlina. Pierwszy jest wysmukłego wzrostu, ma lat 26, włosy czarne, i nosi małe wąsiki. Brat jego jest trochę niższy równie wysmukły, włosów blond i nader przyjemnych rysów twarzy. Obadwaj mówią dobrze po niemiecku, i cały ich orszak posiada ten język. Xiążęta i Generałowie ubrani byli, w mundury niebieskie z haftami złotemi; pantalony mieli koloru czerwonego z czarnemi paskami po bokach. Xiążąt można było poznać po srebrnych haftowanych gwiazdeczkach na mundurze. Pan Bresson, Ambassador francuzki przybył na powitanie Xiążąt aż do naszego miasta. Podczas obiadu drzwi sali były otwarte dla wszystkich ciekawych widzów. Kiedy wspomniano, iż w Berlinie szczycącym się tak pysznemi gmachami, Król Pruski mały tylko dom zajmuje, rzekł Xiążę Orléans. „Wielki człowiek nie potrzebuje wielkiego domu."

OBWIESZCZENIE.

Do sprzedaży dóbr Lubina i Żelazny w powiecie Kościańskim departamencie Regencyi Poznańskiéj, z odwołaniem się do obwieszczenia z dnia 31. Marca r. b. Nr. 82. i 94. gazety tutejszéj nowy termin na

dzień 23. Czerwca r. b.

przedpołudniem o godzinie 10téj wyznaczony został, w którymto terminie, również alternative względem wypuszczenia dóbr rzeczonych na rok jeden do lat trzech w dzierżawę licytacya odbywać się ma.

Poznań, dnia 29. Maja 1836.

Królewsko-Pruska Regencya.
Wydział poborów stałych, dóbr i lasów rządowych.

OBWIESZCZENIE.

Za rok bieżący postanowiliśmy początek feryów sądowych na dzień 18. Lipca, koniec zaś tychże na dzień 28 Sierpnia r. b.

W czasie tych feryów tylko te sprawy obrabianémi będą, które podług natury swéj żadnéj zwłoki nie cierpią, i prawem, jako wymagające pośpiechu oznaczone są, jako to: sprawy wexlowe, exekucyjne, mandatowe, alimentacyjne, aresztowe, administracyjne, sekwestracyjne, exmissyjne, kryminalne i czynności dobréj woli.

Na przedmioty zatém tego rodzaju podania i prośby do Sądów zanosić się mające, ograniczać należy; inne albowiem w czasie feryów tylko wtenczas załatwionemi będą, gdy przez osobne podanie jako sprawy feryalne oznaczonemi zostaną, i gdy zachodzące w przewłoce niebezpieczeństwo należycie wykazaném zostanie.

Poznań, dnia 26. Maja 1836.

Królewski Główny Sąd Ziemiański.